

VEČERNI LIST

Posamezna številka 6 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

Cene po pošti:

za celo leto . R 84.—
za pol leta . R 42.—
za četrt leta . R 21.—
za 1 mesec . R 7.—
za Ljubljano mesečno 7.—

Uredništvo in tiskarna:
Ropitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 50

Dve tretjini železničarjev na delu.

Ljubljana, 27. Danes se je na obeh železnicah, državni in južni, prišlo na delo dve tretjini železničarjev, vključno temu,

da vodstvo komunistične organizacije še noče dati poziva k delu. Povsod drugod se delo mirno in v redu vrši.

Splošna stavka ponesrečena tudi na Koroškem.

Komunisti so pričakovali prihoda Nemcev.

Mežica-Črna, (26. aprila 1920 ob 18. zvečer.) Delo se mirno nadaljuje, akoravno so nas komunisti iz Leš pozvali, naj stopimo v stavko.

Guštanj, (27. aprila 1920. zjutraj.) De-

lo v tovarni se nadaljuje. Komunisti so hujskali na stavko. Pričakovali so, da pride čez mejo nemška Avstrija. Razočaranje je bilo tem večje, ko je prisopihal prvi vlak iz Maribora.

Čedna slika dveh komunističnih voditeljev.

Fotografija Furlana in Stebija.

Ljubljana, 26. aprila. Dne 25. t. m. se je vršila pred sodiščem zelo važna razprava, ki razsvetljuje marsikaj v posebno bengalični luči. Komunist Nino Furlan, znani urednik bivše »Baklje« toži radi razžaljenja časti g. Prepeluha, ki je baje dejal lansko leto o njem to-le:

»Baklja« se urejuje le navidezno v socialističnem smislu, v resnici pa po inspiracijah policije.

Ta zadeva je bila pri okr. sodišču že parkirana na dnevnem redu, toda do konca ni prišla. V ti razpravi je zaslišal g. okr. sodnik Avsec g. inženirja Stebija, ki je pričal:

Furlana nisem poznal. Od več strani so me opozarjali da je to temna kreature. Kot načelnik krajevne politične organizacije sem zahteval, da naj zadevo disciplinarna komisija natančno preišče. Preiskava se je vlekla več mesecev. G. Prepeluha sem našel junija meseca v kavarni »Union«. Ta mi je rekel pri ti priliki, da je treba na Furlana paziti in je pripomnil, da je Furlan najbrž inspiriran od policije. Jaz sem mu odgovoril, da Furlana zelo temno sumijo, a da jaz nimam dokazov in ne verjamem, da bi bil tak. Tudi sem se informiral, če Hrovatinu redno plačuje za tisk in sam mi je pokazal naročnike »Baklje«. Jaz sem bil tega mnenja, da je hotel g. Prepeluh z izgovorjenimi besedami povdarjati, da je izdaja »Baklje« inspirirana od policije in da smatrajo Furlana za nezanesljivega človeka in da je bil član organizacije le na videz, faktično pa je bil nekako orodje policije. Kratko: imel sem utis, kot da je g. Furlan ovaduh. Tedaj je tekla preiskava radi Furlana že pri stranki radi njegove politične nezanesljivosti in iskali smo gradiva, da se izkaže resnica in da se Furlan eventualno izključi iz stranke. Jaz se v preiskavo nisem vtikal, ker je bila to naloga disciplinarne komisije. Po mojem mnenju je g. Prepeluh vedel, kdo je v preiskovalni komisiji. Prepeluh: »Tega nisem vedel.«

Zastopnik g. Prepeluha: »Tega ni

mogel vedeti, ker je bil kot poverjenik čez mero zaposlen.« Priča inženir Stebi vzklikne: »Jaz nisem bil nič manj zaposlen.«

G. Prepeluh pravi: »Tiste čase nisem hodil v kavarno. Sicer si mi pa zadnjič sam rekel, da tega nisi slišal.«

Inženir Stebi: O, neštevilnokrat sva bila v kavarni; o teh zadevah sva pa večkrat govorila, saj je bila ta reč takrat zelo aktualna.

Zastopnik g. Prepeluha predlaga: Zasliši naj se kot priča Anton Kastelic, strokovni tajnik, kateri bo izpovedal, da mu je Nino Furlan leta 1918. zagrozil, da ga bo ovadil kot vojaka vojaški oblasti, ker je rekel Furlanu, da je Liebknechtov pristaša. — G. okrajni sodnik Avsec: »Kje je gospod Furlan, tega moža bi si rad ogledal.« — Zastopnik Furlanov: »V celjskih zaporih, dne 7. julija t. l. pride ven.«

Inženir Stebi je še povedal, da je vso to zadevo izvedel Furlan od inženirja Gustinčiča v zaporih. Izjavil je končno še, da je bil on skrajni levicar, dokler je bil še v stranki. Nato priča odide.

Ko smo dobili na ta način že dokaj lepo sliko o Furlanu, je sledila še druga, ki je ilustrirala inženirja Stebija in ga postavila v zelo nelepo luč. G. Prepeluh je namreč na to vstal in izjavil sledeče:

»Da se bo umeval današnji nastop g. inženirja Stebija, moram povedati, da je bil inženir Stebi izključen iz stranke z mojim glasom, ker je Stebi kot načelnik krajevne organizacije ovadil oblasti nekega častnika, da je hodil k diskuzijam, katere je prirejala stranka. Fotografijo ovadbe imam jaz, ves akt ima tudi g. dr. Korun« katerega predlaga za pričo, kakor tudi g. Ivana Kocmurja in pristavi, da tega, kar je rekel inženir Stebi, ni govoril v kavarni Union, marveč kar je govoril o Furlanu, je govoril v svoji uradni sobi.«

Okrajni sodnik Avsec je na to razpravo preložil.

in se tako dražil. Vsak ga je kupil le v namen, da ga z dobičkom naprej proda, kar je tudi storil. Kar se tiče dobička, ki sta ga Bolha in Žalar napravila, je pripomnil, da bi prejela za ves sladkor, ako bi ga prodala po 20 K 1 kg 200.000 K, pri čemer bi zaslužila 4 K 80 v; torej okrog 150.000 K.

Obtožence zagovarjajo dr. Benkovič, dr. Furlan, dr. Fettich-Frankeheim, dr. Ko-

bal, dr. Šubic in dr. Oblak.

Dr. Furlan, kateremu se pridružijo ostali zastopniki, predlaga, naj se sodišče izreče za nepristojno.

Senat, kateremu je predsedoval dvorni svetnik Regally, je izrekel, da se sodišče smatra nepristojnim in se odstopi zadeva verižniškemu uradu.

Resni dnovi.

Stavka železničarjev sicer še ni končana, pač pa vse gibanje sedaj silno upada. Vključno temu, da komunisti še niso proglasili konca stavke na železnicah, se železničarji venomer oglašajo na delo. Pričakovati je, da bo v nekaj dneh promet zopet popolnoma normalen. Vsled tega se danes lahko že bavimo z dogodki, ki so se godili zadnjih 10 dni okrog nas.

Komunisti so pognali železničarje v štrajk. Temu gibanju je sledilo gibanje rudarjev in splošna stavka, ki pa je ob zavednosti in odločnosti krščanskega delavstva bila zlomljena. Prepričani smo, da velik del delavstva, ki je drvel za komunističnimi voditelji, ni vedel pravega vzroka. Ljudje po večini niti niso vedeli, da stoji sredi revolucionarnega gibanja, ki je bilo zasnovano in razpleteno na široko. In vendar je bilo to za vsakega opazovalca več ali manj jasno.

Najhujiši teror so izzvali komunisti ob mejah države, n. pr. v Ljubljani, Mariboru, Subotici. S tem je bila obrnjena pozornost obmejnih držav: Italije, Avstrije in Mažarske na dogodke v Jugoslaviji. S štrajkom na železnici bi se ustavil dovoz živin in premoga. S tem bi zaostalo delo v obratih in pomanjkanje živin bi pritisnilo na brezposelno delavstvo. V tej splošni zmedbi bi korakali čez mejo tuji vojaki, doma pa bi zmagali komunisti.

Potek dogodkov zadnjih dni nam kaže, da so nameni komunistov bili res taki. Venomer so s svojim nastopanjem in širjenjem blaznoneumnih poročil hoteli vzbujati v prebivalstvu paniko. Štrajkujočim so prigovarjali, naj potrpe le še par ur, pa bo vse dobro. Ko je ob pričetku železničar. stavke delavec omenil komunistu prvi maj, mu je dejal: »Dotelej ne čakamo. Tedaj bo že vse naše.« Takj in podobni izreki potrjujejo, da so komunisti s to stavko samo nameravali izvesti puč ter upostaviti komunistično vladno. Voditelji stavke so seveda varali železničarje in jih vedno varajo, češ, da gre za mezno gibanje. Toda že način, kako so komunisti proglasili stavko, kaže, da jim to mezno vprašanje železničarjev ni delalo skrbi, ampak so se brigali le za druge svoje namene. Ko bi bila stavka razglašena na podlagi stavljenih zahtev v gotovem roku, bi bil položaj za železničarje danes čisto drugačen. Toda voditelji se za to niso brigali, ker so bili uverjeni, da se jim njihovi nameni posrečijo.

Kako so bili voditelji prežeti tega prepričanja, nam dokazuje govor srbskega komunist dr. Topaloviča na zborovanju komunistov v Subotici ob pričetku železničarskega štrajka. Kakor poročajo hrvati, listi, je dr. Topalovič dejal: »Mi se moramo potrditi, da za daljši čas ne pride do konsolidacije in rednega stanja v državi. Mi moramo vzdržati naše gibanje v stalnem delovanju, da se vzdrži politična napetost. Na ta način bi vezali naše čete na notranjost države ter oslabili na demarkacijski črti. Mi se moramo potrditi, da privedemo državo v nemožnost, da bi zadovoljila delavske zahteve, ker homo samo tako dobili možnost, da vzdržimo in potenciramo nezadovoljnost delavskih mas, ki nam jih bo treba v slučaju kontrarevolucionarne akcije proti mažarski revoluciji v trenutku, — ako bi se naše čete spopadle z mažarsko vojsko. Naša dolžnost je jasna. Brez ozira na vse, ne smemo, ako hočemo prevzeti politično moč v svoje roke, ostati mirni, temveč podvzeti vse korake, da zagotovimo zmago revolucionarne vojske. Zavedamo se, kaj bi nastalo. Naš teritorij bi bil okupiran od italijanske vojske, ki bi prišla vzpostaviti železniški promet, ker bi ententa smatrala okupacijo za nujno potrebno. Jugoslavija bi tedaj bila razgrabljena to je gotovo. Toda, tovariši, tudi ruski so-

cialisti so za ljubav internacionalnega socializma riskirali svojo državo in to moremo storiti tudi mi. Gotovo je, da se naš narod ne bo dobro sporazumel s tem, ako bi došle mažarske čete. Toda to zahtevajo interesi mednarodnega socializma. V državljanski vojski, ki bi tako nastala, pa bo naša bodočnost zmagala. Narod bi bil masakriran, toda zmagal bi komunizem. Ali niso Rusi žrtvovali svoje nacije za ljubav napram socializmu? Ali more biti naša dolžnost drugačna, kakor je ona, za katero se se Rusi tako sijajno izjavili.«

Ta govor nam pojasnjuje več, kakor cele knjige dokazov. Ta govor je razkril vse namene komunističnih vodij, za katere je zaslepljeno delavstvo moralo v boj in v smrt.

Dnevi, ki smo jih preživeli, so bili resni, a resno in trdno je bilo tudi nastopanje krščanskega delavstva, ki se ni dalo omajati ne po obljubah, ne po grožnjah ter je strlo generalno stavko komunističnih pustolovcev. Generalna stavka naj bi tvorila drugo dejanje, ki naj bi mu sledilo tretje v obliki prevrata.

Nameni so prekrizani. Porazeni stoje od tujine podkupljeni vodje komunistov. Sedaj je pa tudi čas, da se začno izvajati socialne reforme v smislu zahtev krščanskega socializma. Na razvalinah komunistične revolucije ne sme triumfirati kapitalizem, marveč naj zraste iz tega okrepjena ideja krščanskega socializma.

Stavka železničarjev

POGAJANJA PRI ŽELEZNIŠKEM MINISTRU.

LDU Belgrad, 26. aprila. Presbiero poroča uradno: Železniško ministrstvo objavlja: G. železniški minister je danes ob 10. uri dopolne sprejel delegate železničarjev in Saveza transportnih delavcev Jugoslavije. Delegati so izjavili, da so voljni ustaviti stavko in pričeti z delom pod pogoji, da se preklicke ukaz o vpoklicanju železničarjev vseh pozivov na vojaške vaje in da se že vnaprej določi platforma, na podlagi katere naj bi se vodila pogajanja za ureditev službe na železnicah, kakor tudi dohodki železničarjev v kraljestvu. — G. železniški minister je izjavil, da je pripravljen vzeti v pretres vse zahteve železničarjev, v kolikor se tičejo izboljšanja njihovega gospodarskega položaja, in da hoče njihovim tozadevnim zahtevam ustreči do skrajnih mej možnosti. Minister je izjavil svojo pripravljenost za to in rekel, da se bodo začela voditi ta pogajanja takoj, kakor hitro se vrnejo železničarji na delo in se vzpostavi promet v istem obsegu, kakor je bil pred stavko. Te svoje zahteve je motiviral g. železniški minister z nastopnimi razlogi: 1. ker železničarji niso začeli stavke na legalen način, ampak so stopili v stavko, ne da bi obvestili svoje predpostavljene o nameri, da hočejo stopiti v stavko; 2. Ker so pred začetkom stavke začeli sabotažo s tem, da so izpraznili rezervoarje z vodo in tudi izpraznili kotle lokomotiv; 3. ker so v zadnjih dneh izvršili nekoliko nasilnih aktov nad železniškimi napravami in nad železniškim osebjem, ki ni hotelo vstopiti v stavko. G. železniški minister stoji torej na stališču, da naj železničarji vse svoje napake popravijo s tem, da se vrnejo na delo, a prepričani naj bodo, da se bo za njihove materijalne interese kolikor mogoče skrbelo. — Na 1. točko so delegati izjavili, da so morali stavko začeti v tajnosti, ker so se bali, da se ne bi osobe s silo zadržalo v službi, če bi se vedelo za stavko že poprej. — Na 2. točko so delegati izjavili, da so to incidenti, ki so se dogodili brez znanja organizacije. — Na 3. točko so izjavili delegati, da še ni

Veriženje s sladkorjem v socialistični Vojni zvezi.

Ljubljana, 27. aprila. Pred deželnim sodiščem v Ljubljani se je vršila dne 27. t. m. razprava, katere se tiče manipulacij s sladkorjem v Vojni zvezi. Obtožnica izva-

ja med drugim:
Iv. Bolha, Fr. Žalar, Notb. Rožanc, Jos. Vitek, Jos. Stopar, Osk. Kuret, Miros. Pogorelec, Alice Lehnert, Al. Klacek, Vinko Vivod, Julij Šustersič in Vladimir Štamcar so koncem marca, oziroma začetkom aprila 1919 v Ljubljani s sladkorjem verižno trgovali. Franc Žalar, Ivan Bolha, Notburga Rožanc in Oskar Kuret so zahtevali od istega izkoriščevalca po vojnem stanju nastale izredne razmere očitno čezmerne cene po 20 kron, 20 K 40 v, 20 K 50 v, 20 K 80 v, 21 in 22 kron za 1 kg sladkorja, pri čemer je neopravičen dobiček, ki so ga s tem dosegli, presegal znesek 2000 kron.

Ivan Bolha je bil od 1. februarja 1919 nastavljen kot skladiščnik pri »Vojni zvezi kranjskih konsumnih zavodov in konsumnih društev v Ljubljani«. Tisti dan je prevzel Franc Žalar vse pisarniško vodstvo

imenovane zveze, katere posle pa sta do takrat vodila trgovca Alfred Lininger in Rudolf Oroszy. V nujno delovanje ni imel nihče od ostalih uslužbencev vpogleda.

Ko je dobila koncem marca in začetkom aprila 1919 Vojna zveza več vagonov sladkorja, je prišel Žalar na misel, da bi začel s tem sladkorjem na lastno pest kupčevati in je za to idejo precej pridobil tudi Bolho. Dobiček sta sklenila, da si bosta razdelila med seboj. Vojni zvezi ga pa bosta plačala po isti ceni, kakor bi ga bila dajala Vojna zveza svojim odjemalcem. Žalar in Bolha sta prodala 10 vreč Josipu Stoparju, 10 vreč Notburgi Rožanc, 2 vreči Ferdinandu Šterbencu, 8 vreč sladkorja od prvega voza, od drugega voza pa 16 vreč Josipu Vitku, 31 vreč Notburgi Rožanc in 6 vreč Ferdinandu Šterbencu, od zadnjega voza je pa prevzela Notburga Rožanc 10 vreč, dve pa Oskar Kuret.

Obtožba navaja: »Da so pri tem položaju vsi obdolženci verižili, je očividno. Sladkor je šel pri njih kar iz roke v roko

na reden način dognano, da so nasilja izvršili stavkajoči železničarji. — Pogajanje z delegati je trajalo eno uro, toda do pozitivnega rezultata ni prišlo, ker delegati niso pristali na to, da se železničarji najprej vrnejo na delo in da se šele potem začne pogajanja o ureditvi in izboljšanju materijalnega položaja železničarjev.

URADNO POROČILO O POLOŽAJU STAVKE.

LDU Ljubljana, 26. aprila. Uradno se poroča: Na državni železnici se je ohranil danes ves že včeraj vzpostavljeni promet, obrat na kamniški progi je bil pomnožen. Pri Petrovčah na progi Celje-Zalec je bila iztrgana ena tračnica. Škoda je popravljena, storilci so zaprti. Jutri bo na gorenjski in dolenski železnici pričel tudi tovorni promet. Oglasilo se je mnogo novih železničarjev na delo, tako da bo jutri najbrže odprt popolnoma normalni osebni promet. V splošnem manjka za normalni promet le še en vlak na Jesenice in en vlak v Kočevje.

Na južni železnici je danes odšel v vsaki smeri po en osebni vlak. Iz Ljubljane je bil odposlan en vlak živil proti avstrijski meji, iz Logatca je prišel en tak vlak. Orientni ekspresni vlak je vozil redno v obeh smereh. Tudi na južni železnici bo jutri vzpostavljen normalen osebni promet.

Socialistično glasilo »Naprej« pozivlje delavstvo, za katero so strokovne organizacije proglasile trodnevno solidarnostno splošno stavko, naj nastopi jutri, v torek, zjutraj redno delo. Sploh pa je uspeh proglasa splošne stavke v obče po vsej Sloveniji minimalen. Danes so bile trgovine odprte. Le po nekaterih tovarnah je delavstvo deloma izostalo. Sicer je življenje normalno, mir in javni red se ni kalil.

Pogrebi žrtv sobotnih izgredov so se vršili tekom današnjega dne posamezno na običajni način privatnih pogrebov brez vsakega incidenta.

Včerajšnji tržaški »Il Lavoratore« je prinesel o sobotnih izgredih skrajno pretorjeno poročilo, da je neki duhovnik iz okna začel streljati na množico, ki je zborovala na obsežnem trgu in da so varnostni organi kakor nori streljali v množico, da bi ubranili duhovnika, vsled česar je bilo 18 ustreljenih, 70 ranjenih. Poročeval, ki je tudi videl po vseh trgih mesta postavljene strojnice, ve povedati o potokih krvi. Odveč je povedati, da so taka poročila, kakor tudi slična fantastična poročila dunajskega tiska, celo resnih dunajskih listov, proračunjena le na senzacijo ali pa zasledujejo prikriti politične tendence. Sobotni dogodki se omejujejo na obseg, kakor je bil ugotovljen v uradnem poročilu.

LDU Belgrad, 26. aprila. V teku včerajšnjega dne je bilo stanje železniškega prometa nastopno: 1. Na progah belgrajske direkcije je zagotovljen promet za vojaške potrebe in po možnosti za zasebne. Iz Belgrada so bili odpravljeni vlaki proti Nišu, Subotici in Zagrebu ter so dospeli iz istih mest. Strojno osebje iz Smedereva je včeraj krenilo z avtomobilom v Belgrad, na potu pa so jih ustavili in pripeljali s spremstvom v Belgrad. Uvedena je proti njim preiskava. 2. Na progah železniške direkcije v Subotici je promet nadalje reden in se je vse osebje vrnilo na delo. 3. Na progah sarajevske železniške direkcije je vozilo včeraj 84 vlakov. Vse osebje železniških kurilnic v Mostarju in Konjicu je na delu. Na vseh progah vlada popoln red. Edino v Doboju so stavkajoči poizkušali izvršiti sabotažo, kar pa je bilo takoj preprečeno ter so bili krivci aretirani. 4. Na progah zagrebske železniške direkcije se je pričel vršiti promet za vojaške potrebe in po možnosti tudi za civilne. Iz Zagreba odhaja po 1 vlak v vseh štirih smereh in obratno. Proti Logatcu je odpeljal orient ekspres, ki je ostal v Zagrebu vsled stavke. Otvorjen je promet med Zagrebom, Ljubljano in Mariborom. Do včeraj se je vrnilo na delo vse postajno osebje in večji del voznega osebja. Strojno in delavniško osebje se nahaja večinoma še v stavki. Člani narodnih železniških organizacij se vračajo na delo. Zlasti se vračajo železničarji Slovenci v Vinkovcih in Slavonskem Brodu. Od jutri bosta vozila po dva mešana vlaka od Karlovca in Bubnarjev, ki bosta imela v Karlovcu zvezo na Zagreb in Ljubljano. 5. Slovenski železničarji, člani zveze, so se vrnili na delo in vozijo sedaj na vseh progah državnih železnic v Sloveniji. Na progah južne železnice se vrši potniški in tovorni promet med Ljubljano in Logatcem, a po možnosti tudi na ostalih progah, v kolikor je na razpolago strojno osebje. V Sloveniji se položaj vsak čas boljša.

ŽELEZNIŠKI PROMET.

Belgrad, 26. aprila. Promet v področju železniških ravnateljstev Subotica in Sarajevo ter v Bački, Baranji in Banatu se vrši v polnem obsegu, v področju ravnateljstev v Belgradu in Sarajevu pa se vrši samo deloma.

Zagreb, 26. aprila. Položaj v prometnih razmerah se vedno bolj izboljšuje. Vlaki gredo v vseh smereh. Danes so tudi vozili tovorni vlaki in sicer z vojaško

asistenca. Na zagrebskih postajah se je izmed 300 vlakovnih oseb javilo na delo 165, od postajnega osebja pa preko dve tretjini. Orient-ekspres je vozil v Belgrad in Pariz. Danes je odšel tudi vlak v Maribor.

LDU Sarajevo, 26. aprila. Položaj na železnicih sarajevske direkcije 26. aprila zvečer: Promet se je vršil v istem obsegu kakor včeraj. V Gružu se je delavstvo vrnilo v večjem številu na delo.

ARETACIJE V MARIBORU.

LDU Maribor, 26. aprila. Danes je bila aretirana žena komunističnega voditelja Wallischa, ki je bila zelo vnet agitatorica. Aretiran je bil tudi oče komunista Nachtigalla. Policija doslej še ni izsledila Wallischa in Nachtigalla.

STAVKA V TRSTU.

LDU Trst, 26. aprila. Danes so stopili v stavko trgovski nastavljenici velikih in malih trgovin ter uradniki filijalk onih bančnih zavodov, ki imajo svojo centralo v kraljestvu. Vse trgovine so zaprte.

SPLOŠNA STAVKA V BENETKAH.

Trst, 26. aprila. »Piccolo« poroča: V Benetkah je izbruhnila generalna stavka, ker je nek častnik ustrelil vojaka, ki ga ni pozdravil. Prišlo je do spopadov, pri katerih je bila ena oseba mrtva, 15 pa ranjenih.

STAVKE IN IZGREDI V ITALIJI.

LDU Trst, 24. aprila. Listi poročajo iz Rima: Obstrukcija poštne uslužbenec postaja vedno hujša in grozi nevarnost, da se prelevi v stavko. Tudi pismošne so se pridružili gibanju. Ustvarjajo se odbori dijakov, ki opravljajo pošto službo. V Milanu, Neapolju in po drugih mestih se pridružujejo vedno nove kategorije poštne uslužbenec pasivni resistenci. V Turinu se nadaljuje splošna stavka. Bilo je tudi nekoliko izgredov. Množica je naskočila nekaj prodajal. Proti nekemu vojaškemu kamijonu, v katerem so se vozili stražniki, je bila vržena bomba. Na železniških progah so tudi našli bombe. Stavka poljedelskih delavcev v novorskem okolišu, ki je trajala 49 dni, se je — kakor se zatrjuje — dokončala, toda v pavijskem okolišu traja še vedno in je prišlo včeraj do krvavih spopadov z orožništvom in vojaštvom. Iz Treviza prihaja vest o krvavem spopadu med kmeti delovne zveze in sindikalisti. Streljalo se je baje s strojnimi in ročnimi granatami. V Aleksandriji se nadaljuje splošna stavka, katere se udeležujejo tudi železničarji. Splošna železničarska stavka je bila proglašena tudi v ligurskem Novem. V pavijskem okolišu se nadaljuje kolonska stavka. Splošna stavka v Paviji traja še vedno. Tupatam je prišlo do spopada z vojaštvom. Na železniški progi Firenze-Rim je popolna anarhija. Vlaki vozijo šele odkar je izstopilo vojaštvo.

VPAD ARNAVTSKIH TOLP V JUŽNO SRBIJO.

Belgrad, 26. aprila. Pred nekoliko dnevi so vpadle arnavtske tolpe, plačane od italijanskih in bolgarskih agitatorjih, v južno Srbijo, a so bile pregnane.

Politične novice.

+ »Jugoslavija« o sobotnih dogodkih. Vsak, kdor ni slep in pozna nakane in na daleč razpredeno delo in ruvanje tretje internacionale, si je moral biti ob zadnjih dogodkih v naši domovini na jasnem, da so na delu nevarne revolucionarne sile. To prepričanje je našlo izraza tudi v vsem našem časopisu. Tudi »Jugoslavija« je pisala, da je to politična stavka in se izrekla proti njej. Sedaj pa prihaja ista »Jugoslavija« in piše, da so hoteli stavkajoči delavci v soboto s svojim nastopom samo — »potegniti Brejca«, češ da mu iz kljubovalnosti prirede shod pred nosom. Vse je bil pravzaprav samo »hec«, češ ljudje, ki kaj hujega nameravajo, ne jemlje s seboj žena in otrok. Kolikor vemo, delavci ravno ob čisto mezdnihih gibanjih ne jemljejo na shode in demonstracije s seboj svojih družin, pač pa mase nastopajo pomešane z ženskami in otroci ob prevratnih gibanjih in plenitvah. Ne glede na to, pa se je ravno pri sobotnih dogodkih očitno pokazal namen, čemu so morale — vsekakor po naročilu komunističnih voditeljev — nastopiti tudi ženske in otroci. Vse priče brez izjeme vedo povedati, kako so priganjaci pogнали naprej ženske in otroke, da stvorijo živ zid pred moškimi, proti kateremu orožniki ne bodo streljali. Ta bojna taktika je znana in ravno pri prevratnikih jako v rabi. Dalje mora »Jugoslavija« sama poročati, kako je množica pritiskala na orožnike, jih od rivala in grabila za njihovo orožje in končno da je padel strel iz revolverja, nakar so začeli orožniki v »smrtni nevarnosti« streljati. Veliko, veliko, »Jugoslavija« zamolči, a tudi to, kar nekako nerada in z olepšavanjem prizna, jasno kaže, da ljudem, ki tako nastopajo, pač ni samo za nedolžen »hec«, samo zato, da bi »potegnili Brejca«. Ne vemo, kaj hoče

»Jugoslavija« s takim poročanjem doseči? Popularnost?

+ Sami proti sebi. Večina železničarjev je šla na delo. Nekaj je pa še takih, ki menijo, da stvar še ni končana in pričakujejo ne vemo kakšnega nadaljevanja ali uspeha stavke. Pa delajo le sami proti sebi, saj je znano, da ima južna železnica sprčo svojih znatno skrajšanih prog v Jugoslaviji mnogo preveč osebja. So taki, ki trdijo, da so železničarji s svojo stavko južni železnici le ustregli.

Dnevne novice.

— Grozno bogoskrunstvo. Pred deželno sodnijo se zagovarjata Franc Cimerman in Ivan Jurca iz Device Marije v Polju, katerima očita obtožba, da sta Franc Cimerman in Ivan Jurca pri Hrušci od Korbarja naprej ob glavni cesti snela s križa Boga in sta vrgla Križanega proč in rekla: »Na, tu ga imaš!« Jurca je pa z nogo sunil Izveličarja na tleh. Cimerman in Jurca se zagovarjata, da sta bila pijana. Cimermann je ob tisti priliki prekupil tudi voz neki kmetici, ob kateri priliki je bil poškodovan neki kmečki fant. Pri obtožbah so našli vetrihe. Dvorni svetnik prvi državni pravdnik Bežek predlaga, naj se Cimerman kaznuje zaradi motenja ver in naj se kruto kaznuje. Sodba se glasi: Franc Cimerman je kriv, da je Boga snel s križa in vrgel na tla in se obsodi v 2 mesece zapora; Jurca se je pa oprostil od obtožbe.

— Povratek beguncev v zasedeno ozemlje. Uradni »Osservatore Triestino« je 17. t. m., št. 87., objavil naslednje naredbo generalnega civilnega komisarja: A. Svobodna vrnitev je dovoljena beguncem v naslednje kraje: V goriškem polit. okraju v občine: Avče, Ajba, Banjšice, Bate, Anhovo, Dekle, Ozeljan, Kojsko, Renče Šempas, Vogrsko, Trnovo, Lokovec pri Kanalu. V gradiškem političnem okraju v občini: St. Lovrenc ob Mosi. V Trziškem političnem okraju v občine Sv. Peter ob Soči, San Canziano, (brez vasi S. Canziano). V sežanskem političnem okraju v občine: Komen, Gorjansko, Kobilja glava, Mavhinje, Nabrežina, Pliskovica, Žgonik in Gabrovica. V tolminskem pol. okraju v občine: Trenta, Srpenica in vasi Spodnji, Srednji in Gornji Log, občini Log in Žaga Spod., Soča Gornj. in oddelki imenovanih občin; vasi Podmelec, Hum, Zadlaz-Zabče, Čadra-Zabče, Zadlaz-Čadra, Ravne-Zabče in Ravne pri Ljubini; v tolminski občini, vasi Bača, Idrija ob Bači, Slap, Roč in Sloper; v občini Sv. Lucija, občini Brežnica in Trnovo. B. V naslednjih krajih ni prosta vrnitev beguncev, temveč jo dovoljujejo le v posebnih primerih pristojni civilni komisarijati, za Trst pa urad za vojne begunce. V goriškem političnem okraju: goriška občina, Kanal, Kal, Števerjan, Renče, St. Peter, Ločnik, Opatjeselo, St. Andrež, Podgora, Solkan, Grgar, Bilje, Miren, Sovodnje in Vrtojba. V trziškem političnem okraju občina S. Canziano (vas S. Canziano), Staranzan, Doberdob Devin, Fogliano, Ronke in Trzič. V sežanskem pol. okraju v občine: Brestovica, Selo, Vojsčica in Temnica. V tolminskem pol. okraju občini Bovec in Čezsoča, vasi Lepenje in Soča Zg.; v občini Soča, Predil in Mozenca v loški občini in Zg. Žaga v istoimenski občini, vasi občine Tolmin, Zatolmin, Poljubi, Lubin, Prapretno, Dolje, Gabrije, Volarji in Selce; v tolminski občini vasi Sv. Lucija, Grudnica, Drobočnik, Lom pri Tolminu, Modreja in Modreje; v občini sv. Lucija, občini Volče in Libušnju.

Begunci, ki prejemajo državno podporo in ki so imeli pred vojno svoje stalno bivališče v pod črko A omenjenih občinah, bodo morali iti na pristojni begunski urad v onem okraju, kjer stanujejo sedaj (na civilne komisarijate, a za Trst na urad za vojne begunce), da jim izdajo potrdilo o prejemanju podpore. Takšnim beguncem je določen za povrnitev rok 30 dni, računajoč od dneva tega odloka. Tisti, ki se vračajo, si bodo morali preskrbeti potrebne listine, ki jih izdajajo na zahtevo pristojni begunski uradi za prosto vožnjo po železnici in za prost prevoz njihovih stvari. Ko pridejo begunci v svoj domači kraj, bodo morali predložiti v dveh dneh po prihodu neposredno ali potom županstva okrajni politični oblasti svoje potrdilo o prejemanju begunske podpore. Begunska podpora se bo izplačevala še za 60 dni, računajoč od dneva povrnitve v svoj kraj. Kdor ne izpolni tega predpisa, izgubi pravico do podpore. V vsakem slučaju pa bodo begunske oblasti trideseti dan po sedanjem odloku ustavile podporo vsem tistim beguncem, ki so imeli svoje stalno bivališče v krajih, kamor je povračanje prosto, bodisi da so se povrnili ali ne. Tistim, ki se jim je bilo nemogoče povrniti radi kakega zadržke, bo generalni civilni komisariat uvaževal le takšne zadržke, ki zaslužujejo posebno vpoštevanje. Ravno tako se bo postopalo tudi z begunci, ki so imeli pred vojno stalno bivališče v pod črko B imenovanih občinah, ako uživajo begunsko podporo in ako se jim sploh dovoli, da se lahko povrnejo. Trst, dne 17. aprila 1920. Generalni civilni komisar: Mosconi.

— Železnica na Sljeme. Neka zagrebska stavbena tvrdka je dobila dovoljenje, da zgradi iz Šestin na Sljeme železnico. Obenem nameravajo podaljšati zagrebsko cestno železnico do Šestin.

— Posredovalnica Zveze zasebnih nameščencev v Jugoslaviji se je te dni ustanovila v Zagrebu. Posredovanje se vrši popolnoma brezplačno.

— Valute dne 26. aprila na zagrebski borzi: dolarji (100) 14.600 K; avstrijske krone (100) 66 K; bolg. levi (100) 200 K; carski rublji (100) 190 K; češkoslovaške krone (100) 230 K; francoski franki (100) 1080 K; nemške marke (100) 267 K; rumunski lei (100) 271 K; italijanske lire (100) 730 K.

Ljubljanske novice.

lj Ljudski oder naznanja, da danes zvečer ne bo dramatične šole. Vrši se vaja za igro »Na sodni dan«. Vsi, ki so že prejeli vloge, ali ki bi eventualno radi sodelovali, naj se zglasijo do 7. ure v pisarni. Ob 7. uri se prične vaja.

lj Smrtna kosa. Včeraj popoldne ob 16. uri je po daljši bolezni, 32 let star, v Leonišču umrl deželni vodni koncipist pri predsedništvu deželne vlade za Slovenijo gospod Anton Saražin iz Rocola pri Trstu. Za vojne je bil dodeljen vojaškemu sodišču v Puli ter od leta 1916 do prevrata sotrudnik tamošnjega »Hrvatskega lista«. Po prihodu Italijanov v Trst je bil sicer nekaj mesecev kot avskultant v italijanski državni službi, toda pod pritiskom razmer je moral priti v Ljubljano, kjer je bil sprejet v politično službo in dodeljen predsedništvu deželne vlade. Pogreb blagega pokojnika, ki je preminul v najlepši dobi življenja, bo v sredo popoldne. Bodi mu lahka zemlja jugoslovanska, ki jo je tako goreče ljubil!

lj Kaznovan tat. Včeraj je sprevodnik simplonskega ekspresnega vlaka zapazil na postaji Verd, da odpira službo izvršujoči zavirač potni kovčeg. Sprevodnik je z brovningom ustrelil na zavirača in ga zadel v desne prsi, ki mu jih je kroglja prestrelila. Nevarno ranjenega zavirača so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

lj Nepopoljšljiva tatnica je Angela Somrak, katere je okradla zadnjič svojo gospodinjino Antonijo Štritof. Kaznovana je bila že večkrat: dvakrat je ponaredila spričevalo, vlačila se je okoli in zaradi tatvine je bila že tudi kaznovana. Nagon ima, da potuje okoli. Sodišče je storilo vse, da bi se Somrakova poboljšala. Sodba: Angela Somrak se obsodi na 6 mesecev težke ječe. Po končani kazni se postavi pod policijski nadzor.

lj Čudež sedanjih dni. Neki znani ljubljanski odvetnik je te dni doživel pravi čudež sedanjih dni: v neki ljubljanski kavarni je pozabil dežnik; nič več ni upal, da ga dobi in veselo je bil presenečen, ko je čez 24 ur našel svoj dežnik tam, kjer ga je bil pustil.

Aprovizacija.

a Legitimacije za meso. »Vnovčevalnica za živino in mast« je izdala nove legitimacije za dobavo mesa v njeni mesnici na Sv. Jakoba nabrežju. Te legitimacije stopijo 3. maja 1920 v veljavo. Meso se bo oddajalo v štirih skupinah po trikrat na teden in sicer: Od 7. ure zjutraj do 12. ure, popoldan pa od 2. do 7. ure. Kako se bodo skupine med seboj vrstile, je razvidno iz razdelilnika, ki je nabit na vratih mesnice. Odjemalci v posameznih skupinah bodo zopet med seboj po urah razvrščeni, tako da bo vsaka stranka vedela, katero uro pride na vrsto. Zaradi izredno velikega števila odjemalcev, naj posamezniki upoštevajo, da je služba uslužbenec »Vnovčevalnice« zelo naporna in naj se vsak natančno drži predpisov in ne preraka z uslužbenci, ki nimajo naloge odločati ali upoštevati kake posebne želje. Na legitimacijah označena množina mesa velja za dvanajdesno uporabo, tako da bo vsaka stranka dobila na teden trikratno količino, samski odjemalci brez lastnega gospodarstva dobe lahko z ozirom na majhno odkazano jim količino mesa ves tedenski kvantum, katerih je bilo dosedaj okoli 700 pomnožilo z novimi mesa oddajalo za enkrat kvečjemu po 1 kg pri vsaki dobavi. »Seveda velja to za tiste, katerim je odkazanega več, kakor en kilogram.

a Legitimacije za meso. Z ozirom na objavo »Vnovčevalnice«, da stopijo v dnem 3. maja 1920 nove legitimacije v veljavo, se vsi javni nameščenci, ki še niso prišli po legitimacije, opozarjajo, da se od 2. maja naprej ne bodo izdajale več legitimacije, ker je že en mesec dni poteklo, odkar so bili pozvani priti po legitimacije.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.